32

පිරිපුන් ආර්ථික පුනරුදයකට මඟ පෑදූ සීගිරිය හා අනාගත ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධනයට එයින් ගත හැකි උපායමාර්ග

මහාචාර්ය විමල් විජේරත්න

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ 2007 උපාධි ප්‍රදානෝත්සව දේශනය පැවැත්වීමට මට ආරාධනා කිරීම පිළිබඳව පීඨාධිපතිතුමා ඇතුළු ශාස්ත්‍ර පීඨයේ සාමාජික භවතුන්ට, සනාතන සභාවේ පාලක සභාවේ සාමාජික භවතුන්ට හා උපකුලපතිතුමාට පළමුවෙන් ම මගේ හෘදයංගම කෘතඥතාව පිරිනමමි.

මේ දේශනයට මා තෝරා ගැනීම මගේ ජීවිතයේ මා ලද අනර්ඝතම වූ සම්මානය ලෙස සලකමි. මම ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ ආදි ශිෂ්‍යයෙක්මි. පළමුවන උපාධියත් අනතුරු ව සියලු පශ්චාද් (ශාස්ත්‍රපති, දර්ශනසූරී) උපාධීන් මා ලැබුවේ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය සංඛ්‍යාත රත්නාකරයෙනි. එය මට ශුද්ධ භූමියක් ද වෙයි. කුමක් නිසා ද යත් නිදහස් නිවහල් ආකල්පවලින් යුතු ව අනාසක්ත ව ලෙව දෙස බැලීමට මා පුරුදු පුහුණු වූයේ මේ උතුම් ක්ෂේම භූමියේ ඇසුර මා ලද නිසා ය.

මේ දේශනයේ මාතෘකාව ලෙස මා තෝරා ගත්තේ **පිරිපුන් ආර්ථික පුනරුදයකට මඟ පෑදූ සීගිරිය හා අනාගත ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධනයට එයින් ගත හැකි උපාය මාර්ග** යන්න යි. පළමුවන කාශ්‍යප මහ රජුන් විසින් මිහි මත ආලකමන්දාව/සීගිරිය නිර්මාණය කරන ලද්දේ ධනයට අධිපති දේවත්වය - කුවේරත්වය - තමනට ආරෝපණය කොට ගෙන, ඉන්දීය බටහිර සමුද්‍ර මාර්ගය ඉලක්ක කොට කල්‍යාණි (කොළඹ) වරායත් ඉන්දීය නැගෙනහිර සමුද්‍ර මාර්ගය ඉලක්ක කොට හල්ල තීර්ථ (යාපනේ වල්ලිපුරම් වරාය) පට්ටනයත් ජාවා දේශීය සමුද්‍ර මාර්ගය ඉලක්ක කොට සමන්ත පට්ටන (නැගෙනහිර සමන්තුරේ) වරායත් යන දේශීය වරායවල් තුන රේගු බද්දෙන් නිදහස් කරමින් ද එකී වරායවල් වටා විදේශීය වෙළෙඳුනට අවශ්‍ය සියලු පහසුකම් සලසමින් ද විදේශීය වෙළෙඳුන් ලංකාවට ආකර්ෂණය වීමට සලස්වා, ශ්‍රී ලංකාව කේන්ද්‍ර කොට ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම පිණිස භාවිතයට ජාත්‍යන්තර මුදල් ඒකකයක් / රන් කහවණුවක් / ස්වර්ණ මුද්‍රිකාවක් නිකුත් කිරීමට බව අන්තරාලීන ශිලා ලිපිවල සඳහන් ය. එකී රන් කහවණුවේ දෙ පැත්තේ වූ සලකුණුත් එකී සලකුණුවලින් අපේක්ෂිත අර්ථත් එහි මූල්‍ය අගයත් එකී ශිලා ලිපිවල වැඩිදුරටත් ඇතුළත් ය. මේ සුවිශේෂ රන් කහවණුවේ මූල්‍ය අගය, හතරක් නම් එම රන් කහවණුව හැදීමට ගිය වියදම එයින් 1/4 කි. ඒ අනුව මේ රන් කහවණුව සංසරණය වුණු සෑම වාරයක් පාසා ම රාජ්‍ය භාණ්ඩාගාරයට එක් රන් කහවණුවකින් පමණක් ලැබුණු ශුද්ධ ලාභය 3/4 කි. මෙය උදාහරණයකින් පැහැදිලි කරන්නේ නම් මේ රන් කහවණුවේ මූල්‍ය අගය රුපියල් විසිදහසක් නම් එහි නිෂ්පාදිත වියදම රුපියල් පන්දහස (රු. 5000/) කි. ඒ අනුව මේ රන් කහවණුව හුවමාරුවුණු සෑම වාරයක් පාසා ම එක රන් කහවණුවකින් පමණක් රාජ්‍ය භාණ්ඩාගාරයට රුපියල් පසළොස් දහසක (රු. 15000/-) ශුද්ධ ලාභයක් ලැබිණ. වසර දහඅටක් පුරා පැවති ඒ මහ රජුන් ගේ පාලන සමයෙහි මුල් වසර හතරේ දී එකී රන් කහවණුව

හරහා අත්පත් කරගත් යථෝක්ත වෙළෙඳ වාසිය පදනම් කරගනිමින් ඉපැයූ ශුද්ධ ලාභය, රන් කහවණු මිලියන හැත්තෑව (70,000,000), වසරකට මිලියන දහය බැගින් වියදම් කොට වසර සතකින් මිහිබට ආලකමන්දාව/සීගිරිය නිර්මාණය කොට අවසන් කළ බව යථෝක්ත ලිපිවල සඳහන් වේ. සීගිරි නිර්මාණයේ එවක ඇස්තමේන්තු වියදම රන් කහවනු මිලියන හැත්තෑවකි. සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් ගේ පාලන සමයෙහි එකී ආකර්ෂණීය වාණිජ ප්‍රතිපත්තිය - ආර්ථික ක්‍රියාදාමය - පදනම් කොට ගෙන විස්මයාවහ නවෝදයක් ශ්‍රී ලංකා ද්වීපයට උරුම වූයේ ය. එය අද තෙක් අඛණ්ඩ ව පැවතියේ නම් අප ගේ මාතෘභූමිය මේ මිහිතලයේ පවතින සමෘද්ධිමත් සුවිශේෂ දේශය වනු නිසැක ය. ඊර්ෂ්‍යාකාර කුහක ඇතැම් ජාත්‍යන්තර කුමන්ත්‍රණකාරීන්, එවැනි ම වූ දේශීය මන්දබුද්ධික කුමන්ත්‍රණකාරීන්ගේ උදව් ලැබ යුද්ධයෙන් අපරාජිත වූ සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් උපක්‍රමශීලී ව වස දී ඝාතනය කොට එතුමන් ස්ථාපිත කළ යථෝක්ත වාණිජ ප්‍රතිපත්තියත් යථෝක්ත රන් කහවණුව සහිත ව ලක්දිව ලබා තිබූ කුවේරත්වයත් වනසා දැමූ බව අන්තරාලීන ශිලාලිපිවල විස්තරාත්මක ව දැක්වෙයි. එකී ශිලා ලිපි අනුව සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජ, තම පියා - ධාතුසේන මහ රජුන් - ඝාතනය නො කළේය. යුද්ධයෙන් දිනිය නො හැකි වූ සිය වැඩිමහල් පුතුනට - කාශ්‍යප මහ රජුන්ට - මුහුණ දිය නොහී ධාතුසේන මහ රජු හලාවත දී හුදෙකලා ව තම තාවකාලික කුටිය තුළ දී සිය අසිපතින් ගෙල සිඳ ගෙන ජීවිතය හානිකොට ගත් පුවත ද එකී සෙල්ලිපිවල දැක්වෙයි. ධාතුසේන මහ රජුන් ගේ මරණය, කාශ්‍යප මහ රජුන් වෙත උපක්‍රමික ව පවරා එතුමන් පිතෘ ඝාතකයකු බවට ප්‍රසිද්ධ කොට ඔහු ගේ චරිත ඝාතනය සිදු කළහ යි සිතීමට අවකාශ ඇත. සීගිරිය වැනි සුවිශේෂ සියුම් කලාත්මක වාස්තුවිද්‍යා නිර්මාණයක් ලොව අටවෙනි පුදුමය ලෙස ලොවට දායාද කළා වූ සුසංවේදී ප්‍රතිභා සම්පන්න කලාකරුවකු වූ සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන්, පාලන බලයක් නැති, වයස්ගත අසරණ සිය පියා ඝාතනය කරති යි සිතා ගැන්ම පවා අසීරු ය.

සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් විසින් කුවේරත්වය ආරෝපණය කොට ගනිමින් නිකුත් කළ, අප ගේ මාතෘ භූමියට භෞතික සමෘද්ධිය කැඳ වූ ඒ අසිරිමත් රන් කහවණුව සොයා මා විසින් වසර ගණනක් පුරා සිදු කරගෙන ගිය ගවේෂණයේ ප්‍රතිඵල අනුව එම රන් කහවණුව ලෙස මට පෙනුණු, එහි විශාලනය කරන ලද ආකෘතිය මේ වැදගත් මොහොතේ ඔබට හඳුන්වා දීමට කැමැත්තෙමි. මගේ විශ්වාසය පරිදි අනුරාධපුර මඟුල් උයනේ තිසා වැවට මුහුණ දී සිටිනා ඉරියව්වෙන් එහි ගල් කුලක කොටා ඇති විවිධ ලකුණින් සමන්විත වූ, අඩි හයක (06) විෂ්කම්භය සහිත කවාකාර හැඩයෙන් යුත් කැටයම එකී රන් කහවණුව නියෝජනය කරයි. එහි අද විද්‍යමාන වන්නේ රේඛා කරණයෙන් ගලේ කෙටූ එකී රන් කහවණුවේ පාදමේ නෂ්ටාවශේෂයකි. සූර්ය තාපයෙන් ද වර්ෂාවෙන් ද අභිභූත ව විනාශභාග් ව පවත්නා එහි අවශේෂ ව ඇති රේඛා ද නිර්මාණ ලක්ෂණයෙන් අනූන ය. එකී ශිලා රේඛා මත, එම රන් කහවණුව අදාළ විවිධ ද්‍රව්‍ය උපයෝගී කර ගනිමින් ජීවමාන ආකාරයෙන් එදා නිර්මාණය කරන්නට ඇත. ගල් කුළුවල කුහර සාදා එම ගල් කුළුත් කුහරත් පදනම් කොට ගෙන එහි මත විවිධ වූ වාස්තුවිද්‍යාත්මක නිර්මාණ බිහි කිරීම සීගිරියේ දක්නට ලැබෙන සම්ප්‍රදාය යි. සීගිරියේ ගල් කුළුවල දක්නට ලැබෙන විවිධ රටා අනුව හාරා ඇති කුහර පේළි, එහි ගිය ඔබේ අත්දැකීමට නිසැක ව ම හසු විය යුතු ය. එකී වාස්තුවිද්‍යා නිර්මාණ, කාලයා ගේ ඇවෑමෙන් නෂ්ටාවශේෂ භාවයට පත් ව ඒවායෙහි අන්තිම ගඩොළු පෙළත් බදාමත් ගැළවී ගිය පසු ගලේ ඉතිරි වූ කුහරයි මේ. මෙවන් ගල් කුහර අනුරාධපුර මඟුල් උයනේ ද දක්නට ලැබීම සීගිරියේත් මඟුල් උයනේත් එකිනෙක අතරත සුවිශේෂ සම්බන්ධයක් පවතින බවට කදිම සාධකයකි. එකී මඟුල් උයනේ දක්නා පොකුණු, ඇළ මාර්ග, හා සෙසු වාස්තුවිද්‍යාත්මක ලක්ෂණ සීගිරියෙහි ද දැකිය හැකිවීම සුවිශේෂ ය.

මඟුල් උයනේ දක්නට ලැබෙන ඉහත කී කවාකාර ගල් කැටයම බෙල් මහතා ගේ නිරීක්ෂණයට අනුව සක්වළ චක්‍රය වේ. මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ මහතා ගේ පරිකල්පනය පරිදි තාන්ත්‍රිකයන් ගේ මදන පූජාව පිළිබඳ ගුප්ත සලකුණකි. මහාචාර්ය චන්ද්‍රා වික්‍රමගමගේ මහතා ගේ විශ්වාසයට අනුව යෝගාවචරයන් ගේ භාවනා කමටහනකි. කොළඹ කටුගෙයි සේවයේ නියුක්ත ව සිටි ඩබ්ලිව්.ඒ. සිල්වා සූරීන් ගේ නිරීක්ෂණය පරිදි කුවේර ගේ නව නිධිය නියෝජනය කරන්නක් හෝ කුවේර ගේ සුවිශේෂ ස්වාමීත්වය විදහා දක්වන්නක් හෝ වෙයි. මේ මත අතරින සිල්වා සූරීන් ගේ මතයට කිසියම් දුරකට මම ද එකඟ වෙමි. එහෙත් ඒ සම්පූර්ණයෙන් නො වේ. පෙර මෙහි සඳහන් කළා මෙන් සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් නිකුත් කළ රන් කහවණුවේ ආකෘතිය ලෙස මෙය මම සලකමි. එකී රන් කහවණුවේ කුවේර ගේ නව නිධියත් ධනපති - ධනද කුවේර ගේ සුවිශේෂ ස්වාමීත්වයත් නිරූපණය වීම අපේක්ෂා කළ යුත්තක් ම වන්නේ ය. එයින් තොර ව, කුවේරත්වය ආරෝපණය කොට ගත් සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් ගේ රන් කහවණුව ප්‍රභවය නොවන බැවිනි.

කුවේර ගේ නව නිධිය අමරකෝෂයෙහි මෙසේ දක් වේ.

> මහාපද්මශ්ව පද්මශ්ව - ශංඛිමකරච්ඡපෞ
> මුකුන්දකුන්දනීලාශ්ච - බර්වශ්ච නිධයෝ නව

එනම්, (1) මහා පද්ම (2) පද්ම (3) ශංඛ (4) මකර (5) කච්ඡප (6) මුකුන්ද (බෙරය - සංගීත) (7) සර්ප (8) නිලා, නිල් දලු (9) වාමන යන නවය යි.

යථෝක්ත කවාකාර කැටයමේ මැද වූ, කව සතකින් පරික්ෂිප්ත තිත, කෙමිය සහිත සප්ත භූමක (1) මහා පද්ම නිධිය ද එම මහා පද්ම නිධියෙහි වාම පාර්ශවයේ උඩ කෙළවරේ කව සතරකින් පරික්ෂිප්ත තිත, කෙමිය සහිත (2) පද්ම නිධිය ද එම කවයේ බාහිර වටයේ ශංඛ ද්වයය (3) ශංඛ නිධිය ද එකී බාහිර වටයේ ඇති මෝරා (මකර > මුවර > මෝරා) (4) මකර නිධිය ද එම වටයේ ම පෙනෙන කැස්බෑවන් දෙදෙනා (5) කච්ඡප නිධිය ද යථෝක්ත පද්ම නිධියට අධඃභාගයෙහි ත්‍රිපාද ස්වරූපයෙන් යුක්ත චතුරස්‍රය (6) මුකුන්ද (බෙරය - සංගීත) නිධිය ද එකී බාහිර වටයේ පෙනෙන විදුලි ආඳා (7) සර්ප නිධිය ද ත්‍රිපාද ස්වරූප ඇති මුකුන්ද - සංගීත - නිධියට මතු පිටින් දිග හැරී ඡත්‍ර දෙකක ස්වරූපයෙන් පෙනෙන සංකේත ද්වියය (8) නීලඃ එනම් නිල් දලු නිධිය ද බාහිර වටයේ පෙනෙන දක්ෂිණ පාර්ශවයට ශීර්ෂය බර කළ ක්‍රීඩාපරවශ ස්වරූපයෙන් යුත් මුහුදු සිංහයා වාමනාකාර ව බැවින් (9) වාමන නිධිය ද නියෝජනය කරති යි සිතම්හ.

තව ද රවුම් සතකින් පරික්ෂිප්ත ව මැද තිතක් සහිත ව සංකේතයෙන් යළි, සප්ත කූට පර්වත වළල්ලෙන් වට ව මහා මේරුව නිරූපිත බවත් එයින් සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් ආර්ථිකය පාලනය කළ පර්වත රාජ්‍යත්වය සාම්ප්‍රදායික ලකුණින් නිරූපිත බවත් පෙනේ. කවයේ වාම දක්ෂිණ පාර්ශ්ව ද්වයයෙහි දෙ කෙළවරේ පෙනෙන සංකේත ද්වයයෙන් චන්ද සූර්ය දෙ දෙනා නිරූපිත බවත් එයින් කාශ්‍යප මහ රජුන් ගේ කුවේරත්වය මිහිමත සියලු දේශයන් වෙත විහිදී පැතිර පවත්නා බවත් ප්‍රකට කරන බව සිතේ. සඳ හිරුට දෙ පැත්තෙන් පෙනෙන, හින්දු භක්තික ජාත්‍යන්තර වාණිජ ප්‍රජාව ගේ ගෞරවයට හා බහුමානයට පාත්‍ර වූ ලිංගික යෝනි සංකේතයෙන් ප්‍රජනන ශක්තිය නිරූපිත අතරත, එය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සංසර්ගය වර්ෂණය සේ ද එම වර්ෂණයෙන් මිහිකතගේ ගැබෙහි බීජ ප්‍රරෝහණය සිදු වීමෙන් කෘෂිකර්මයේ අභිවෘද්ධිය ද සංකේතානුසාරයෙන් හඟවන බව පෙනේ. ස්ත්‍රී පුරුෂ සංසර්ගය, අන්තරාලීන ශිලා ලිපිවල එසේ අර්ථ ගන්වා ඇත. එයින් අභිප්‍රේත අර්ථය නම් ජලය මහීකාන්තාවට නිසි ඍතුවට ලබා දී මහීකාන්තාව සතු බීජ - කෘෂිකර්මය අභිවර්ධනය කිරීම වේ.

මේ කවයෙහි මධ්‍යය වටා ආයත චතුරස්‍රාකාර එලක විස්සක් ද ඒ එලක විස්ස මත එකක් සතරට බෙදූ රවුම් විස්සක් ද එසේ ම කවයේ බාහිර වට රවුමේ ක්‍රීඩා පරවශ ව වේගයෙන් පීනන කරදිය මත්ස්‍යයෝ විස්සක් ද නිරූපිතය හ. මෙයින් කිසියම් දුරකට සමාන අරමුණක් ත්‍රිවිධාකාර ස්වරූපයෙන් සන්නිවේදනය කෙරෙන බව මගේ විශ්වාසය යි. මේ සංකේත අරුත් ගන්වා ගැනීමට යථෝක්ත රන් කහවණුවේ අගය පිළිබඳ ව අන්තරාලීන ශිලා ලිපිවල ඇතුළත් කරුණු මේ හා සැසඳීම ප්‍රයෝජනවත් වේ. එහි සඳහන් පරිදි එක් රන් කහවණුවේ අගය රිදී කහවණු විස්සක් හෝ අක නමින් යුත් කහවණු විස්සක් - ''රජතකර්ෂාපණානාම් විංශතිර් වා අකනාමකර්ෂාපණද්වයමූලස්‍ය විංශතිර් වා'' හෝ වේ. පැරණි කල කහවණුව ස්වරූප දෙකකින් තිබූ බව ක්‍රි.ව. 05 ශතකයේ බුද්ධඝෝෂ තෙරුන් ලියූ විසුද්ධිමග්ගයෙහි සඳහන් ය. එනම් ආයතචතුරස්‍රාකාර ස්වරූපයෙන් යුතු කහවණුව හා පරමණ්ඩල රවුම් ස්වරූපයෙන් - යුතු කහවණුව යනුවෙනි. විසුද්ධිමග්ගයෙහි දිස්වන වාක්‍යය යි මේ.

''අජාතබුද්ධිදාරකෝ කහාපණං චිත්තවිචිත්ත දීඝචතුරස්සපරිමණ්ඩලභාවමත්තමේව ජානාති'', ලෝක ව්‍යවාහාරය පිළිබඳ දැනුමක් නැති දරුවා කහවණු බඳුනක් දැක එය සිත් අඳනාසුලු ලකුණින් යුත් දිගෙන් වැඩි චතුරස්‍ර - ආයතචතුරස්‍ර - හෝ වට රවුම් හෝ ලෙස හඳුනා ගනී යනු එහි සිංහල අනුවාදය යි. බුද්ධඝෝෂ තෙරුන්ගේ කාලය ද සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන්ගේ කාලය ද ක්‍රි.ව. 05 ශතකය වේ. එහෙයින් යථෝක්ත කවාකාර කැටයමේ දිස් වූ ආයත චතුරස්‍රාකාර එලක විස්ස, ආයත චතුරස්‍රාකාර වූ රිදී කහවණු විස්සක අගය - එකී රන් කහවණුව - සතු බව සන්නිවේදනය කරයි. යථෝක්ත එලක විස්ස මත එක් එක් එලකයක මතුයෙහි එකක් සතරට බෙදූ, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවුම් විස්සකි. මෙහි අරමුණ කුමක් දැ යි සෙවීමට ඉපැරණි කහවණුවේ සංයුතිය කෙසේ පැවතියේ දැ යි සලකා බැලිය යුතු වේ. ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය අනුව කහවණුව මාසක විස්සකි. මාසක පහකි පාදයකට. පාද හතරකි කහවණුවට. මාසකය, කාකනී හතරක ඒකකයකි. ''මාසො විංශතිභාගඃ තු ඥේයං කර්ෂාපණසකාකනී තු චතුරෝ භාගො මාසස්‍ය ච පණස්‍ය ච'' - යථෝක්ත එල විස්සක් වීමේත් එකී එලක මතුයෙහි වූ රවුම් විස්ස යළි එක් එක් රවුමක් සතරකට බෙදා දැක්වීමේත් හේතු මෙයින් තේරුම් ගත හැකි ය. සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් නිකුත් කළ එකී රන් කහවණුවේ මූල්‍ය අගය ඉතාමත් නිවැරදි ආකාරයෙන් එහි දිස්වෙන බව මෙයින් පැහැදිලි වෙයි.

තව ද එකී කවාකාර කැටයමේ බාහිර වටයෙහි මිරිදිය මසුන් බැහැර කොට, මූදු උෟරා, දාර කැස්බෑවා, මුහුදු අශ්වයා, උදලු මෝරා, දක්ෂිණාවර්ත හක් බෙල්ලා, මෝරා, මාගුරුවා, තල්මසා, මුහුදු සිංහයා, විදුලි ආඳා, කකුළුවා, මඩුවා, ලෙලි කැස්බෑවා, තලපතා, ඩොල්ෆින් ආදි කරදිය සුවිශේෂ මසුන් විස්සක් පමණ යොදා ගැනුණේ තවත් ප්‍රබල හේතුවක් නිසා ය. එනම්, මේ රන් කහවණුවේ විශේෂයෙන් මාර්ග ඔස්සේ විවිධ දේශයන් ගෙන් ලක්දිවට පැමිණුණු විදේශීය නාවික වෙළෙඳුන් සමග කෙරෙන ගනුදෙනුවල දී යොදා ගැනුණු හෙයින් එකී වෙළෙඳුන් ගේ සුපුරුදු මුහුදු ජීවිතයේ දී ඔවුන් ගේ සුවිශේෂ ආකර්ෂණයට ලක් වූ ස්වාභාවික වරණයෙන් රිදී පැහැගත් යථෝක්ත විසි කරදිය මත්ස්‍යයන් ගෙන් මේ රන් කහවණුවේ මූල්‍ය අගය රිදී කහවණු විස්සකින් සමන්විත වන බව ඔවුනට පහසුවෙන් සන්නිවේදනය වීමට සැලැස්වීම මෙහි අරමුණ වූ බව නිසැක ය. මෙ මඟින් ඇතැම් විටෙක අකුරු නොදත් නාවික වෙළෙඳුනට මේ රන් කහවණුවේ නිවැරදි අගය ඉතා පහසුවෙන් වටහා ගැනීමට හැකි වන්නට ඇත. තව ද සත් කුළ පවු සපිරිවර කොට ඇති මහා මේරුවේ බාහිර රවුම වටා වූ සප්ත සීදන්ත මහා සාගරයේ දක්ෂිණාවර්ත ව වේගයෙන් පීනා යන සේ නිරූපිත මේ විසි මත්ස්‍යයෝ, පර්වත රාජ - කුවේර සංඛ්‍යාත සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් ප්‍රදක්ෂිණා කරත්. ඒ අසහාය රාජ රාජ මහා රාජයාගේ ගෞරවාදරයට පත් වූ ධන කුවේරත්වය එයින් මැනවින් සන්නිවේදනය කොට ඇත.

කවාකාර වූ මේ රන් කහවණුවේ මූණත පැත්ත මේ ආකාරයෙන් නිරූපිත නමුදු එම රන් කහවණු අනිත් පැත්තට සිදු වූයේ කුමක් දැයි පිරික්සිය යුතු වේ. යථෝක්ත කැටයම, කටාරමකින් ආරක්ෂිතය. එයට හේතුව නම් වැසි දිය එකී නිර්මාණයට ළඟා වීම වළක්වා එය ආරක්ෂා වීමට සැලැස්වීමයි. එහෙයින් මේ කැටයම් ගල් ලෙනක පවතින්නට ඇති බව උපකල්පනය කළ හැකි ය. තව ද මේ කැටයම් අබියස කිසියම් පරතරයක් සහිත ව නටබුන් ආසනයක් වෙයි. එකී අසුන මත, යථෝක්ත රන් කහවණුවේ අනිත් පැත්ත ගඩොළු ආදී ද්‍රව්‍යයකින් නිම කොට තිබෙන්නට ඇත. එසේ නොවේ නම් මේ කාවාකාර කැටයම ඇති ගල් කුළ ම, එකී කහවණුවේ පැවති සීගිරි කාශ්‍යපයන්ගේ පර්වත රාජ්‍යත්ව සංඛ්‍යාත කුවේරත්වය ප්‍රකට කරන්නට ඇත.

යථෝක්ත රන් කහවණුව සීගිරියේ මෙ පරිදි නිර්මාණය නො කොට (එහි මූල්‍ය අගය වෙන ආකාරයකින් සීගිරියේ නිර්මිත බවට දක්නා සාධක පසුව දැක්වේ.) එය නිර්මාණය කිරීම අනුරාධපුරයේ තිසා වැව අසල වූ මඟුල් උයනේ ගල් කුළක් මේ සඳහා තෝරා ගනු ලැබූ සුවිශේෂ හේතුව කුමක් දැ යි විමසා බැලීම වටනේ ය. ක්‍රි.පූ. සිවුවන ශතකයෙහි පණ්ඩුකාභය රජු ලක්දිව එක් සේසත් කොට තම රාජ්‍යාභිෂේකය පිණිස ජලය ලබාගත්තේ ජයවාපී - එනම් තිසා වැවෙනි. ධාතුසේන රජු විසින් කලා වැවේ සිට තිසා වැවට ජලය ගෙන ගිය ඇළ - යෝධ ඇළ - නම් කොට ඇත්තේ ද ජය ගංගා යන නමිනි.

තිසා වැවට - ජය නම් වූ වාපියට - දියවර සැපයූ ඒ ඇළට ද මෙසේ ජය නාමය ම ලැබිණ. ජය ජයග්‍රහණ - දිග් විජය එයින් ප්‍රකට කෙරේ. ක්‍රි.පූ. දෙවන ශතකයේ දී ලක්දිව එක්සේසත් කිරීමෙන් පසු දුටුගැමුණු මහ රජු ද දිය කෙළිය පැවැත්වූයේ මේ තිසා වැවේ දී ය. ජල ක්‍රීඩාවට පෙර, එ රජු තිසා වැව අසල තැන්පත් කළ ජය කොන්තය යළි උගුළුවා ගත නොහී එකී ජය කොන්තය මැදි කොට මිරිස වැටි ථූපය බැඳි බව ඓතිහාසික මූලාශ්‍රයවල සඳහන් ය. තිසා වැවට සමාසන්න ව මිරිස වැටි දාගැබ අදත් විද්‍යමාන වෙයි.

යථෝක්ත මූලාශ්‍රයවල සඳහන් ආකාරයට විහාර මහා දේවිය ගේ කුසෙහි දුටුගැමුණු කුමරා පිළිසිඳ ගත් පසු ඒ දේවියට ඇති වූ දොළ දුකෙන් - එනම්, අනුරාධපුර එළාර රජු ගේ සෙන්පතියා ගේ ගෙල සිඳ අසිපත, අනුරාධපුර තිසා වැවෙන් ගෙනා දියෙන් සෝදා එකී දිය පානය කිරීමටත් එකී ගෙල සිය දෙ පයින් මැඩ ගෙන සිටිමින් ඉතිරි වූ, එකී තිසා වැව් දියෙන් ස්නානය කිරීමටත් උපන් තදබල ආසාවෙන් - ප්‍රකට වන්නේ ද ඒ දේවිය, තම කුස ඔත් දරුවා අනාගතයේ දී අනුරාධපුර එළාර රජු යුද්ධයෙන් දිනා, මුළු රට එක්සේසත් නංවා තිසා වැවේ ජල ක්‍රීඩා - ජල ක්‍රීඩා - ජය ක්‍රීඩා - කරන මොහොත ප්‍රාර්ථනා කරමින් සිටි බව ය. කාවන්තිස්ස රජු ගේ මෙහෙය වීමෙන් වේළුසුමන යෝධයා ඒ දේවිය ගේ දොළ දුක සන්තර්පණය කිරීමට අවශ්‍ය, ඇය ඉල්ලූ සියලු දේ අනුරාධපුරයෙන් රැගෙන වහා රුහුණට ගිය බවත් එයින් ඇය ගේ දොළ දුක සන්සිඳුණු බවත් එකී ඓතිහාසික මූලාශ්‍රයවල විස්තරාත්මක ව සඳහන් ය. එකක් පසු පස තවෙකක් දිව යන මේ ඓතිහාසික සිද්ධීන් ගෙන් හෙළි පෙහෙළි වන්නේ පුරාණ ලක්දිව මහ රජුන් ගේ සුවිශේෂ ජයග්‍රහණ කෙළවර වන්නේ තිසා වැවේ ජලයෙන් අභිෂේක කිරීමෙන් හෝ එහි ජල/ජය ක්‍රීඩාවෙන් හෝ පසු බව ය. අනුරාධපුරයේ ඇති සිය ගණනක් වූ වැව්වලින් මෙ පරිදි තිසා වැව, ලක්දිව මහ රජුන් ගේ සුවිශේෂ ජයග්‍රහණ සැමරූ පරිශුද්ධ, ගෞරවාර්හ ජන නිධිය බව නිසැක ය. සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජු ද තමනට කුවේරත්වය ආරෝපණය කොට ගෙන එයින් තමන් අත්පත් කොට ගත් දේශ දේශාන්තරයෙහි ආර්ථිකයේ සිය අණසක පතුරුවා ලූ මේ රන් කහවණුව නිකුත් කිරීමේ විජයග්‍රාහී මොහොත, තිසා වැවට මුහුණ දී සිටිනා ඉරියව්වෙන් එකී රන් කහවණුව එහි ගල් කුලක නිර්මාණය කොට ලක්දිව මහ රජුන්ගේ ඓතිහාසික සම්ප්‍රදාය තමන් විසින් ද සලකුණු කළ බව නිසැක ය.

පැරණි ලක්දිව මහ රජුන් ගේ උයන - මඟුල් උයන - මේ ලෙසින් තිසා වැව ඇසුරු කොට පිහිටුවන්නට ඇත්තේ ද තිසා වැවේ වූ මේ සුවිශේෂ ගෞරවාර්හ භාවය හේතුකොට ගෙන බව පැහැදිලි ය. මේ මඟුල් උයන එ නමින් මතු නොව තව ද සුවිශේෂ අභිධානයකින් එනම් 'රන් මසු උයන' නමින් ද සිවුවන මිහිඳු මහ රජුගේ (ක්‍රි.ව. 956-972) වෙස්සගිරි පුවරු ලිපියෙහි ද දොළොස්වන ශතකයේ රචිත බෝධිවංශග්‍රන්ථිපදයෙහි ද හඳුන්වා තිබීමේ හේතුව මතු කොට ගැනීම මෙහි දී ප්‍රයෝජනවත් ය. පැරණි සිංහල සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයන්හි රන් මසු යනු රන් කහවණු යන අරුත්හි යෙදී ඇත. ඒ අනුව 'රන් මසු උයන' යනු ස්වර්ණ මත්ස්‍ය උද්‍යානය ලෙසින් පමණක් නොව ස්වර්ණ මාසක උද්‍යානය/ස්වර්කර්ෂාපණ උද්‍යානය යනුවෙන් ද අරුත් නැගිය හැක්කකි. ''පඤ්චකහාපණසතසහස්සානි, ලක්ෂයක් මසුරන්'' යනුවෙන් දොළොස්වෙනි සියවසෙහි රචිත ජාතක අටුවා ගැට පදයෙහි ද සඳහන්ය. එහි මසුරන් යනු රන් මසු යන්නේ පද පෙරළියෙන් නිපන් (රන්මසු > මසුරන්) ව්‍යවහාරයකි. යථොක්ත සුවිශේෂ රන් කහවණුව, රන් මස්ස, රන් මසු (මසුරන්) ස්ථාපනය කළ ඉපැරණි මඟුල් උයන එකී ස්වර්කර්ෂාපණ මූල්‍ය ඒකකයේ නමින් යළි රන්මසු උයන අභිධානයෙන් වෙසෙසා හැඳින් වූ බව පැහැදිලිය. සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජු එ පරිදි නව නාම ව්‍යවහාරයන් ගෙන් සුවිශේෂ ස්ථාන යළි නම් කිරීම මහාවංස අන්තරාලීන ශිලා ලිපි, පුවරු ලිපිවලින් ද තහවුරු වෙයි. ඓතිහාසික ඉස්සරසමණ විහාරය (වත්මන වෙස්සගිරිය) පිළිසකර කොට එම විහාරයට ගම්බිම් පිදූ සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජු එකී විහාරය එතුමාගේ දියණියන් දෙදෙනා ගේ ද තමන් ගේ ද නම් එක් කොට තබමින් බෝධිඋප්පලවණ්නා කස්සපගිරිවිහාර, බෝධිඋත්පලවර්ණ කාශ්‍යප-ගිරිවිහාර, බෝඋපුල්වන් කසුප්ගිරි වෙහෙර යනුවෙන් යළි නම් කිරීම මේ සඳහා තව ද අභේද්‍යය වූ සාධකයකි.

දැනට තහවුරු කොට ඇති රන්මසු උයනේ අනුමානිත මෑත සංස්කරණ කාලය ක්‍රි.ව. හයවන ශතකයට පමණ අයත් සේ සැලකේ. එකී සංස්කරණ කාලය සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් ගේ කාලයට එනම් ක්‍රි.ව. පස්වන ශතකයට සමාසන්න ය. ඉහත කී මඟුල් උයන සිය කුවේරත්වය ප්‍රකට කෙරෙන පරිද්දෙන් ප්‍රතිසංස්කරණය/අභිවර්ධනය කොට එහි යථෝක්ත රන් කහවණුවේ විශාලනය කරන ලද ආකෘතිය ස්ථාපනය කොට එහි නමින් 'රන් මසු උයන' යනුවෙන් යළි හැඳින්වූ සේ ගැනීම උචිත සේ පෙනේ. මේ අනුව රන්මසු උයනේ ගල්කුළක නිරූපිත කාවාකාර කැටයම් කාශ්‍යප මහ රජුන් නිකුත් කළ රන් කහවණුවේ ආකෘතිය බව නිගමනය කළ හැකි ය.

තව ද සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් තමන් විසින් ලක්දිවට දායාද කළ යථෝක්ත රන් කහවණුවේ මූල්‍ය අගය, වාස්තුවිද්‍යාත්මක වෙනත් කලාත්මක ලක්ෂණ අපූර්වාකාරයෙන් ඇසුරු කොට ගනිමින් සීගිරියේ ද නිර්මිත බවට සාධක දක්නට ලැබේ. සීගිරියේ බටහිර ද්වාරයෙන් ප්‍රවේශ ව දිය අගලින් එත ර වූ තැනේදී, සීගිරි පර්වතයට ඍජු ව දිවෙන මංපෙතෙහි දෙ පාර්ශවයේ නිර්මිත ආයත චතුරස්‍රාකාර ස්වරූපයක් ගත් පරිකල්පිත ජල උද්‍යාන සංකීර්ණයේ අරමුණ ද සංවර්ධිත, යථෝක්ත සුවිශේෂ රන් කහවණුයේ මූල්‍ය අගය වාස්තු විද්‍යා ස්වරූපයෙන් කලාත්මක ව සන්නිවේදනය කිරීම බව පෙනේ. මේ ජල උද්‍යාන සංකීර්ණය ආයත චතුරස්‍රයකි. ආයත චතුරස්‍රාකාරය ලක්දිව ප්‍රචලිත කහවණු වර්ග දෙකකින් එක් කහවණු වර්ගයක ස්වරූපය බව මෙහි පෙර සඳහන් විය. ඓතිහාසික මේ මූල්‍ය ඒකකයේ ආයත චතුරස්‍රාකාර හැඩය වර්තමානයේ පවා ලොව පුරා සංසරණය වන මුදල් නෝට්ටුවලට ද පිවිසී තිබීම විස්මයජනක ය. මෙහි ප්‍රභවය සෙවීම තව ද පර්යේෂණයකට අවතීර්ණ වීමකි. අති පෞරාණික ඉන්දුනිම්න, ඊජිප්තු, හොවැංහෝ සහ දෙගම්මැදි ශිෂ්ටාචාරවල සාමූහික බලපෑමකින් මෙය සිදුවන්නට ඇත.

තව ද ජල උද්‍යානගත ආයත චතුරස්‍රයේ දක්ෂිණ පාර්ශවයේ ඒකක විස්සකි. එයට සමාන්තර ව එහි වාම පාර්ශවයේ ද ඒකක විස්සකි. එහි මාධ්‍යයේ පාදාකාර වූ ඉංග්‍රීසි L අකුරේ ස්වරූපය ගත් සුවිශාල පොකුණු සතරකි. මේ ආකාරයට මේ ජල උද්‍යාන සංකීර්ණයේ මුඛ්‍ය ලක්ෂණ ත්‍රය වන්නේ (1) ආයත චතුරස්‍රාකාර හැඩය (2) විස්සේ ඒකක හා (3) පාද ස්වරූප වූ පොකුණු සතර වේ. මේ ත්‍රිලක්ෂණය ම එනම් (1) ආයත චතුරස්‍රාකාර හැඩය (2) විස්සේ ඒකක (3) පාද සතර, සාම්ප්‍රදායික කහවණුවක ද අංගලක්ෂණ වූ බව මෙහි පෙර දක්විණ. මේ විස්සේ සමුච්චය වූ කලී ඓතිහාසික කහවණුවේ මූල්‍ය අගය වන මාසක විස්ස නියෝජනය කරයි. එහෙත් මෙහි එකී විස්ස වම දකුණ දෙපැත්තේ විස්ස බැගින් දක්වා එය ද්විගුණ (20 + 20 = 40) කොට නිර්මිත ය. ඉන් සන්නිවේදනය කොට ඇත්තේ එතෙක් පැවැති සාම්ප්‍රදායික කහවණුවේ ව්‍යවහාරික මූල්‍ය අගය සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් විසින් අලුතෙන් නිකුත් කළ මේ රන් කහවණුවේ දී ද්විගුණත්වයට පත් කළ පුවත විය හැකි ය. යථෝක්ත පාද ස්වරූප වූ පොකුණු සතරෙන් එකී කහවණුව පාද හතරකින් යුක්ත බව අඟව යි. ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය පරිදි කහවණුව මාසක විස්සකි. මාසක පහකි පාදයකට, පාද සතරකි කහවණුවකට.

යථෝක්ත නිර්මාණය ජලයෙන් පිරී උද්‍යාන සංකීර්ණයක ස්වරූපය ගැනීම වූ කලී සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජු පර්වත රාජත්වයට - මේඝකූට රාජත්වයට - වලාකුළු මහ රජ බවට - එනම් සුදුසු කලට වැසි වැස්සවීමේ බලයට - තමන් පිවිසි බව අවධාරණය කිරීම විය හැකි ය. මෙය මතු නොව සීගිරියේ ඇති සැම වාස්තුවිද්‍යා නිර්මාණයක් ම කුවේරත්වයට අදාළ අංග ලක්ෂණයක් තමන් සතු කොට ගෙන ඇත.

පෙරදිග හා අපරදිග සමුද්‍ර මාර්ග සන්ධියක පිහිටියා වූ ද මුතුපර ද මැණික් ද උපදින්නා වූ, සම්පත් සහිත වූ ස්වාභාවික සෞන්දර්යයෙන් හෙබි මේ අසිරිමත් දිවයින ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳ මධ්‍යස්ථානය බවට අනුවර්තනය කොට එහි භාණ්ඩ හුවමාරුවේ දී භාවිත කළ යුතු ජාත්‍යන්තර වාණිජ අගයෙන් පිරිපුන් මුදල් ඒකකයන් නිකුත් කොට එයින් ලැබූ වාසියෙන් ශ්‍රී ලංකාව අභිවර්ධනය කිරීමට සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන් තැබූ ඒ ආශ්චර්යාවහ දූවැන්ත පියවර අවංක ව ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කොට එකී අභිවෘද්ධිය නවීන යුගයට ගැළපෙන පරිද්දෙන් ස්ථාපනය කර ගත යුතු පිළිවෙළ කුමක් දැයි තම මවු බිමට අවංක ව ආදරය කරන ලාංකික විශ්වවිද්‍යාලයීය විද්වතුන් ගේ සාකච්ඡාවට ලක්විය යුතු මොහොත එළඹ ඇතැයි සිතමි. නිදහස ලබා වසර හැටක් ඉක්ම ගිය ද දශකයෙන් දශකය මේ මාතෘ භූමිය මුහුණපාන ගැටලු අනන්ත ය, සංකීර්ණය. විශ්වවිද්‍යාලයක් යනු රටට අවශ්‍ය අවංක, පිරිපුන් විද්වතුන් බිහි කරන්නා වූ ස්වර්ණ භූමියක් සේ ම දේශය මුහුණ දෙන ගැටලුවලට අර්ථවත් විසඳුම් ලබා දිය හැකි ප්‍රඥා චක්ෂුසයෙන් හෙබි හරවත් අත්දැකීම් බහුල බහුශ්‍රැත ආචාර්යවරුන් නිතර ගැවසෙන ශුද්ධ භූමියක් ද වෙයි. පෙර දවස ලක්දිව පැවති එවැනි අධ්‍යාපන ආයතන වූ මහා විහාරය හා අභයගිරිය වැනි ශුද්ධ භූමිවලින් ඒ යුතුකම මේ මාතෘ භූමියට මැනවින් ඉටුවිණ. එයට අභේද්‍ය වූ එක් උදාහරණයක් නම්, සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජුන්, ලංකාව ජාත්‍යන්තර ආකර්ෂණීය වාණිජ මධ්‍යස්ථානය බවට කෙසේ පත් කර ගත හැකි දැ යි විමසූ ප්‍රශ්නයට අභයගිරි විහාරයේ අධිපති සංඝ ස්ථවිරයන් වහන්සේ දුන් පිළිතුර යි.

''අභයගිරිසංඝස්ථවිරස්තු වාණිජෛර් ඍජුං ආගන්තුං ශාක්‍යාන පට්ටනානි නිශ්ශුල්කපට්ටානංවා කාරයිතව්‍යානි ති ච පශ්චිමේ ජම්බුද්වීපේ වාණිජෛර් පශ්චිමපාරෙ කල්‍යාණි පට්ටනං ඍජුං ආගන්තුං ශක්‍යං ඉති ච පූර්ව - ජම්බුද්වීපේ වාණිජෛර් උත්තරපාරෙ හල්ලතීර්ථපට්ටනං ඍජුං ආගන්තුං ශක්‍යං ඉති ච යවද්වීපේ වාණිජෛර් පූර්වපාරේ මෘත්තිකාකපාටපට්ටනං වා සමන්තපට්ටනං වා ඍජුං ආගන්තුං ශක්‍යං ඉති වාකථයත්.''

''මහ රජ, විදේශීය වෙළෙඳුනට සිය රටවල්වල සිට මහ මුහුද ඔස්සේ ලංකාවට ඍජු ව පැමිණිය හැකි වරායවල් රේගු බද්දෙන් නිදහස් කළ යුතු ය. බටහිර ඉන්දියවේ සිට ලංකාවට පැමිණෙන වෙළෙඳුනට ඍජු වරාය නම් කැළණිය (කොළඹ) වේ. නැගෙනහිර ඉන්දියාවේ සිට ලංකාවට පැමිණෙන වෙළඳුන්ට ඍජු වරාය නම් හල්ලතීර්ථ පට්ටන (යාපනේ වල්ලිපුරම්) යයි. යවද්වීපයේ - ජාවා රටේ සිට ලංකාවට පැමිණෙන වෙළෙඳුනට ඍජු වරාය නම් මෘට්ටිකාකපාටපට්ටන - මඩකලපුව - සමන්තුරේ පට්ටන - සමන්තුරේ - වරාය වේ. මේ වරායවල් තුන රේගු බද්දෙන් නිදහස් කිරීමෙන් විදේශීය වෙළෙන්දෝ ලක්දිවට ආකර්ෂණය වෙත්.''

අභයගිරි සංඝරාජයන් වහන්සේ ගේ සිංහ නාද ස්වරූප වූ මේ පිළිතුරට අනුව සීගිරි කාශ්‍යප මහ රජහු යථෝක්ත වරායවල් තුන රේගු බද්දෙන් නිදහස් කළාහු ය. ලංකාව ඉමහත් ආර්ථික සමෘද්ධියට පත් විය. ඒ ආර්ථික ප්‍රගමනයේ උදාර ලක්ෂණ වූ පරිසර හිතකාමීත්වය, සෞන්දර්යය, ආචාරශීලීත්වය නිරාකුලත්වය, සමබර බව, ඒකාග්‍රතාව, හරවත් බව, ප්‍රෞඪත්වය හා ගාම්භීර්‍යය සීගිරියේ වාස්තුවිද්‍යා නිර්මාණයන් ගෙන් අදත් පිළිබිඹු වෙයි.

අප ගේ මාතෘභූමිය දනට මුහුණ පා ඇති ත්‍රස්ත උපද්‍රවයෙන් නිරවුල් වූ පසු මේ යට ගිය ඉතිහාසය යළි වත්මනට ගැළපෙන ආකාරයට යොදා ගත හැකි උපාය මාර්ග කවරේ දැ යි ලක්දිව විශ්වවිද්‍යාලයීය ආචාර්යවරයන් ගේ අවධානයට යොමු වේවා. මේ කුඩා දිවයින වටා ත්‍රිකුණාමලය වැනි ස්වභාවික සුවිශාල වරායවල් ද අලුතෙන් නිමවෙමින් පවත්නා හම්බන්තොට වරාය, නැගෙනහිර ඔලුවිල් වරාය වැනි වරායවල් ද මේ සඳහා උපයෝගී කොට ගත හැකි ස්වර්ණමය නිධාන වේ.

අද දින උපාධි ලැබූ ඔබතුමන් සියලු දෙනා ගේත් ඔබතුමන්ලාට මැනවින් ශිල්ප ශාස්ත්‍ර ප්‍රදානය කළා වූ මේ වේදිකාවේ අසුන් ගෙන සිටින මගේ කල්‍යාණ මිත්‍ර වූ ආචාර්යවරයන් ගේත් අවධානය විශේෂයෙන් මේ වෙනුවෙන් යොමු වේවා යි ප්‍රාර්ථනා කරමින් මේ දේශනය සමාප්ත කිරීමට අවසර පතමි.

ස්තුතියි.

2008.12.02